

Notitie

Kwaliteit openbaar bestuur:

- Beleidsperspectieven in andere provincies
- Inventarisatie instrumenten provincie Noord-Holland

1. Inleiding

Provincies hebben als kerntaak zorg te dragen voor de kwaliteit van het openbaar bestuur. De kwaliteit van het openbaar bestuur meten we af aan de mate van bestuurskracht van een gemeente. Maar bestuurskracht is een breed begrip en daarmee maatwerk. In het beleidskader bestuurskrachtige regio's (PS 2013) staat aangegeven dat een gemeente bestuurskrachtig is als er sprake is van:

- adequate uitvoering wettelijke taken;
- voldoende bij kunnen dragen aan de regio en aan de regionale opgaven;
- lokale wensen en ambities weten te vertalen en deze realiseren;
- in kunnen spelen op wensen en ambities van andere overheden;
- organiseert efficiënt en effectief de uitvoering van taken en houdt daarop regie.

Gemeenten hebben in de afgelopen jaren steeds meer taken en verantwoordelijkheden gekregen. De VNG waarschuwt dat de positie van gemeenten onder druk komt te staan. Wat hebben gemeenten nodig om hun taken goed uit te kunnen voeren? En wat betekent dit voor provincies ten aanzien van de rolaanname voor de kwaliteit van het openbaar bestuur en de uitvoering van de eigen provinciale ambities? Als middenbestuur zijn provincies sterk afhankelijk van de uitvoeringskracht van de andere decentrale overheden om hun eigen doelstellingen te realiseren. Bestuurs- en uitvoeringskracht zijn in feite harde randvoorwaarden om de eigen provinciale ambities te realiseren.

In 2022 is verkend wat er nodig is om te komen tot sterke gemeenten en sterke regio's. Een onderdeel daarvan is het in overzicht krijgen van de manier waarop de twaalf provincies hun beleid op dit terrein vormgeven. De weergave van dit beleid volgt uit een aantal (ambtelijke) interviews en deskresearch. De samenvatting van de uitkomsten staan in een schematisch overzicht (zie bijlage 1). Daarnaast is er een overzicht opgesteld van de instrumenten die de provincie Noord-Holland momenteel hanteert om zorg te dragen voor de kwaliteit van het openbaar bestuur en in het bijzonder de bestuurskracht van gemeenten en regio's (zie bijlage 2). In deze notitie volgt een weergave van de rode draden naar aanleiding van beide overzichten en is daarmee onderdeel van de verkenning naar Sterke gemeenten, sterke regio's.

2. Vormgeving door andere provincies

Twaalf provincies, twaalf verschillende invullingen van de kerntaak openbaar bestuur en daarmee verschillende wijzen van werken aan de bestuurskracht van gemeenten en regio's. Naast een aantal (wettelijke) basistaken is het aan het provinciaal bestuur te bepalen hoe ver zij gaat ten aanzien van de provinciale inzet voor sterke gemeenten en sterke regio's. Het geeft ook de verhouding tussen de provincie en haar gemeenten weer.

Taken en verantwoordelijkheden zijn leidend

De provinciale taken en verantwoordelijkheden op het terrein van het openbaar bestuur zijn voor alle provincies leidend bij de uitwerking van het beleid. Startpunt is daarbij de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het openbaar bestuur van gemeenten, waterschappen en het eigen provinciale bestuur. De gemeenten zijn primair zelf aan zet om voldoende bestuurskracht te organiseren en de provincie stimuleert dat zij daarbij zorgvuldige afwegingen

maken en ook het regionale belang in ogenschouw houden. Om invulling te geven aan deze verantwoordelijkheid onderscheiden we in grote lijnen de volgende provinciale taken en verantwoordelijkheden (in willekeurige volgorde):

1. Bestuurskracht. Versterken van het vermogen van decentrale overheden om hun taken zowel lokaal als regionaal uit te kunnen voeren.
2. Gemeentelijke herindeling. Uitvoering van de wettelijke taak bij gemeentelijke herindelingen of grenscorrecties (Wet arhi).
3. Integriteit. Bevorderen van de bestuurlijke en ambtelijke integriteit van decentrale overheden.
4. Bibob.
5. Interbestuurlijk toezicht (IBT). Het specifieke toezicht op gemeentelijke financiën en het generieke toezicht op de andere IBT onderdelen.
6. Regionale samenwerking. Voldoende bestuurskracht is niet alleen nodig voor het uitvoeren van lokale taken. Gemeenten dragen immers ook bij aan het oplossen van regionale opgaven en werken met provincies samen aan provinciale opgaven. Ook voor de regio en provincie is het daarom belangrijk als de gemeente een krachtige partner is. (Wet gemeenschappelijke regelingen).
7. Ondermijning. De ondermijning van het openbaar bestuur raakt het fundament van de democratische rechtsorde. Provincies zetten zich in om ondermijning tegen te gaan en de weerbaarheid van het openbaar bestuur te versterken.
8. Participatie.
9. Taken van de commissaris van de Koning als Rijksorgaan.

Dezelfde doelstellingen, maar andere accenten in rolaanname

Daarnaast zien we dat provincies vanuit deze taken en verantwoordelijkheden dezelfde doelstellingen nastreven, maar daarbij wel verschillende accenten zetten. Voor alle provincies staat de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal. Begrippen als toekomstbestendigheid, vernieuwing, participatie, samenwerking en bestuurskracht zijn daarbij leidend. Dat blijkt ook uit de naamgeving van de beleidskaders en programma's. Groningen kent bijvoorbeeld het *Programma Kwaliteit Openbaar Bestuur*, Fryslân richt zich op toekomstbestendig lokaal bestuur en Zuid-Holland ontwikkelt het *Programma Beter Bestuur*.

Hoewel de centrale doelstelling dus een grote gemene deler heeft, zijn er ook zeker accentverschillen in de focus van het beleid. Zo staat in Fryslân (waar de begrenzing van de veiligheidsregio, het waterschap en de provincie samenvallen) de samenwerking tussen overheden centraal. Zeeland richt zich sterk op regionalisering en netwerksturing, en Zuid-Holland legt de nadruk op een brede provinciale agenda, waarbij het Programma Beter Bestuur de kapstok vormt.

Het aantal bestuurlijke regio's en het aantal gemeenten (waaronder grote steden, maar ook veel kleine gemeenten) in onze provincie zijn vergelijkbaar met de provincies Zuid-Holland, Brabant, Gelderland en Utrecht onder meer. Deze kenmerken zijn van invloed op de relatie tussen de provincie en gemeenten.

Verskil in aanpak: sectoraal of programmatisch

De mate waarin is gekozen voor een integrale aanpak verschilt ook sterk per provincie. Een aantal provincies, zoals Drenthe en Noord-Holland benaderen hun doelen juist vanuit de verschillende taken en bevoegdheden; de sectorale aanpak. De inzet op het terrein van bijvoorbeeld IBT en gemeentelijke herindeling staan dan tot op zekere hoogte los van elkaar. Het nadeel van deze sectorale insteek (zoals we dat ambtelijk binnen onze organisatie beleven) is dat

het uiteindelijke doel, het versterken van de kwaliteit van het openbaar bestuur en de interbestuurlijke verhoudingen, ondersneeuwt door de gerichtheid op deeltaken. Een ander nadeel is dat het dan ook lastig is om het instrumentarium goed op elkaar af te stemmen. Verder blijkt dat het ook moeilijker is om informatie uit te wisselen en tot een brede analyse van de bestuurlijke ontwikkelingen te komen.

Een aantal provincies, zoals Zuid-Holland, Gelderland en Utrecht kiezen daarom bewust voor een programmatische aanpak. Het grote voordeel van deze aanpak is dat alle provinciale taken en verantwoordelijkheden gericht worden op en gediensig zijn aan de centrale bestuurlijke doelstellingen. De verschillende disciplines werken samen aan de provinciale ambities. De informatiedeling binnen de organisatie en tussen de verschillende bestuurslagen is beter en er is ook betere afstemming tussen de verschillende uitvoeringsinstrumenten.

Aanvullend op programmatische aanpak: interbestuurlijke samenwerking

Bij deze programmatische aanpak kiezen een aantal provincies, zoals Friesland en Flevoland er ook nadrukkelijk voor om hun programma samen met de andere overheden te ontwikkelen. Dit betekent dat provincies, gemeenten en waterschappen gezamenlijk vorm, richting en uitvoering geven aan een programma van bestuurlijke vernieuwing. Vraagstukken als regionalisering, bestuurlijke legitimiteit en participatie spelen hierbij een belangrijke rol. Deze gezamenlijke aanpak, zowel in de beleidsontwikkeling als bij de uitvoering, geeft een sterke impuls aan de interbestuurlijke samenwerking en draagt bij aan een gedeeld beeld hoe de kwaliteit van het openbaar bestuur versterkt kan worden.

Vergelijkbare inzet instrumentarium, maar ook 'specials'

De provinciale doelen en de keuze voor een integrale aanpak en de interbestuurlijke samenwerking zijn sterk bepalend voor het instrumentarium waarmee uitvoering wordt gegeven aan het beleid. Uit de verkenning blijkt niettemin dat een aantal uitvoeringsinstrumenten in vrijwel alle provincies sowieso in min of meer vergelijkbare vorm terugkomt. De belangrijkste zijn:

1. Bestuurlijk overleg
2. Versterken regionale samenwerking (regiomanagement)
3. Tegengaan ondermijning
4. Subsidieregeling interbestuurlijke samenwerking
5. Subsidieregeling voor versterking bestuurskracht
6. Dashboard kwaliteit openbaar bestuur (informatiedeling)
7. Inzet lobby/ Public affairs voor kwaliteit openbaar bestuur

Daarnaast hebben een aantal provincies ook heel specifieke en vaak vernieuwende instrumenten ontwikkeld om hun doelstellingen te realiseren, zoals:

- Provinciale academie in de vorm platform voor kennisbevordering en -uitwisseling voor lokaal bestuur.
- Subsidieregeling versterking regionale en lokale journalistiek.
- Subsidieregeling voor versterking van de bestuurskracht en uitvoeringskracht bij regionale opgaven, waarbij aan de voorkant maatwerkafspraken worden gemaakt.
- Actieve inzet Wet openbaarheid bestuur voor integriteit en transparantie bestuur.

3. Welke instrumenten hanteert de Provincie Noord-Holland en hoe verhoudt zij zich tot de andere provincies?

De provincie Noord-Holland volgt de filosofie dat de gemeenten in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen bestuurskracht. In het overzicht van de provincies (bijlage 1) staan in hoofdlijn de volgende instrumenten genoemd:

- Bestuurlijke overleggen
- Uitvoeringsregeling Versterken bestuurskracht
- Inzet van het regiomanagement voor de relatie provincie en gemeenten en andere omgevingspartners en het gezamenlijk opstellen van regionale samenwerkingsagenda's (grondslag in beleidskader bestuurskrachtige regio's 2013 en de Omgevingsvisie Noord-Holland 2050)
- Kennisdeling
- Inzet van het instrumentarium (interventieladder) vanuit IBT
- Inzet lobby richting Rijk
- Hulp op sectoraal inhoudelijke dossiers (bijv. uitvoeringsregeling voor capaciteit)

Dit komt redelijk overeen met de andere provincies. Het wordt interessant als er een laag dieper naar de materie wordt gekeken. In bijlage 2 staan de huidige Noord-Hollandse instrumenten geïnventariseerd en gegroepeerd naar de provinciale rol die daarbij hoort. Daarbij onderscheiden we de rollen:

1. toezichthouder
2. kennisontwikkelaar en kennisdeler
3. facilitator versterking van gemeenten en regio's
4. borgen van de politiek bestuurlijke stabiliteit

Er zijn diverse mogelijkheden om invulling te geven aan de rollen.

In vergelijking met de andere provincies constateren wij dat de provincie Noord-Holland de verschillende rollen met name sectoraal oppakt in de uitvoering van haar taken ten aanzien van het openbaar bestuur.

Daarnaast verschilt de inzet per provincie per rol en de inzet van instrumenten. Zoals eerder beschreven verkiest een aantal provincies een rol die gericht is op het uitvoeren van de basistaken, zoals het interbestuurlijk toezicht en de taken als Rijksorgaan, aangevuld met de opstelling 'samen één overheid'.

De andere kant van het spectrum kent een proactieve rol aanname. Kenmerken zijn diverse soorten provinciale initiatieven, zoals het vroegtijdig actief betrokken zijn bij gemeentelijke processen, het maken van maatwerkafspraken bij de inzet van subsidie en het organiseren van een kennisacademie. Als er een schaal zou bestaan dan zou door de ooghalen heen bezien Noord-Holland in het midden uitkomen. De vraag is of dat nog voldoende is, gelet op de huidige positie van gemeenten en de relatie tot de wens voor sterke gemeenten en sterke regio's.

4. Conclusie

We zien dat er meer mogelijk is dan wat de provincie Noord-Holland nu doet. Misschien niet zozeer in de hoeveelheid aan instrumenten, maar meer de wijze waarop:

- Instrumenten integraal en strategisch worden ingezet voor onze kerntaak Kwaliteit Openbaar Bestuur (sectoraal vs programmatisch)
- Vertrekpunt: gericht zijn op de uitvoering wettelijke taken en/ of het maatschappelijk resultaat.
- De provincie zich wil verhouden tot gemeenten en regio's (samenwerking en interbestuurlijke verhoudingen)

Bijlage 1

Samenvatting beleidsperspectieven kwaliteit openbaar bestuur in de
verschillende provincies (2022)

Samenvatting beleidsperspectieven Kwaliteit openbaar bestuur in de verschillende provincies

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
GRONINGEN (10)	<ul style="list-style-type: none"> - Het accent ligt op het werken aan daadkrachtig bestuur in samenspel met inwoners, instellingen en andere overheden. Uitgangspunt: Interbestuurlijke samenwerking, samenspel met inwoners en IBT. - Programma Kwaliteit Openbaar Bestuur: Binnen de organisatie is 2020 een start gemaakt met het Programma KOB - Herindelingen zijn voorsnog voltooid (nu: 10 gemeenten, 2 waterschappen) - Naar buiten toe is stevig geïnvesteerd in de netwerken en concrete samenwerking met de 10 gemeenten en de 2 waterschappen en de samenwerking met het ministerie van BZK. Door middel van een ronde gesprekken van GS met alle colleges van gemeenten en waterschappen is een gezamenlijke agenda rond bestuurlijke & ambtelijke regionale samenwerking en het samenspel met inwoners/participatie gevormd. Het onderzoek Bestuurlijk Regionale Ecosystemen is mede-onderlegger daarvan. Een opgaveteam vanuit de gezamenlijke overheden brengt dit verder. - Er is een Tafel van Groningen gevormd met de cdK, burgemeesters en dijkgraven (coördinatie op de agenda KOB) - Er is een jaarkalender met bestuurlijke ontmoetingen, incl. een congres i.s.m. de kennispartners over KOB - Opgeleverd zijn start- en discussienota Werken aan Participatie(beleid) (zie bijlagen), in 2022 volgt beleidsnota en verordening - Rapport Quick Scan provinciale democratie (als onderlegger voor participatiebeleid) - Lopende verkenning van gebiedsgericht samenwerken - Rapport Bestuurlijk Regionale Ecosystemen (als onderlegger voor agenda mbt regionale samenwerking) - Vernieuwende werkwijze IBT (gebaseerd op vroegtijdige samenwerking) 	<ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsgedeputeerden voor relatiebeheer - Provinciedeel Digitale Democratie (online participatieplatforms voor gemeenten en provincie) https://www.stemvanprovinciegroningen.nl/ - Ambtelijk netwerk participatie (met gemeenten en provincie) - Werk- inspiratiedagen participatie voor alle ambtenaren van gemeenten en provincie (125 deelnemers) - Leerkring digitale participatie (samen met gemeenten) - Toolbox in ontwikkeling (zie bijlage participatiegereedschap) - Participatieleidraad - Participatiegarage (werkwijze en interne pool adviseurs mbt participatie) - Website Expeditie Participatie (in 2022) - Actieve Dorpen Aanpak ism Vereniging Groninger Dorpen/BZK/VGG
FRIESLAND (18)	<ul style="list-style-type: none"> - Het accent ligt op toekomstbestendig lokaal bestuur (met de eilandgemeenten als cluster) - Samenwerking (gebiedsgericht) is de norm geworden tussen Friese overheden onderling en tussen overheden en de Friese maatschappij - Visie lokaal-bestuurlijke inrichting Fryslan (2012). Nog geen nieuwe, ambtelijke wens opzetten programma KOB. (voor meer samenhang tussen de kokers van ieders eigen specialisatie en het meer generiek inzetten ervan) 	<ul style="list-style-type: none"> - Op verzoek van gemeenten overdragen info en kennis over wet- en regelgeving herindelings- en samenwerkingstrajecten, ook voor bevorderen weerbaarheid bestuur. - Bezoek aan gemeenten en waterschappen over nieuwe IBT, waarbij risicogericht toezicht uitgangspunt is. - Onderhouden contacten met gemeenten over financieel toezicht (jaargesprekken).

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
	<ul style="list-style-type: none"> - Werken met 'mienskip' en 5 clusteraccounts. Deze zijn meer gericht op inhoudelijke projecten, zijn ad hoc en zijn erop gericht te voorkomen dat iets meteen bestuurlijk wordt. - Willen de bestaande overheidssamenwerking te optimaliseren en ons in Fryslân verder 'als één overheid' te organiseren (ook op basis van BRE-onderzoek). - Startnotitie regionale samenwerking - In eerste instantie zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun bestuurskwaliteit. Waar mogelijk kijken ze ook waar we gezamenlijk met gemeenten tot modernisering van het Friese bestuur kunnen komen. Binnen deze kerntaak valt ook het bevorderen van de bestuurlijke integriteit en weerbaarheid. Hiertoe willen ze de bewustwording van de risico's van ondermijnende criminaliteit ten aanzien van het Friese openbaar bestuur als geheel vergroten. - Beleidsbrief Grote integrale maatschappelijke initiatieven 	<ul style="list-style-type: none"> - Lobby/ organiseren bestuurlijke bijeenkomsten (uiteenlopend van Wadden tot in Brussel) - Uitdaagrecht (oa ter bevordering samenwerking met partners, dus meer dan alleen gemeenten) - Toepassing 'opclassificatie' - Gemeentebezoeken CdK - Periodiek overleg met VFG (bestuur, portefeuillehoudersoverleggen) - Convenant eilander samenwerking (met BZK en NH).
DRENTHE (12)	<ul style="list-style-type: none"> - In het college akkoord wordt aangegeven dat ze een sterke en democratische provincie is die betrokken, betrouwbaar, verbindend, effectief en besluitvaardig is. Een provincie die op transparante wijze bestuurt. - Er wordt initiatief genomen en opgaven worden zoveel mogelijk samen opgepakt. Daarbij is ruimte en aandacht voor de belangen van de verschillende samenwerkingspartners, de omgeving en natuurlijk de inwoners. Ze staat naast haar gemeenten vanuit het 12+1 principe. Daarnaast wordt nauw samengewerkt met de waterschappen. - Steeds meer overheidstaken worden regionaal georganiseerd. Dit wordt teruggezien in meer en nieuwe samenwerkingsvormen. Samen met de regio en soms ook met private partners. Deze samenwerkingen zijn flexibel van structuur en wisselend van samen- stelling. Vaak gaat het daarbij om verbonden partijen. Met en binnen verbonden partijen draagt ze haar provinciale ambities en doelstellingen uit. - Daarnaast is de verbinding met de Drentse samenleving van belang. Ze zien dat inwoners meer ruimte voor eigen initiatieven en de uitvoering daarvan vragen. Het contact met en de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners bij het ontwikkelen van beleid op onderwerpen die in de samenleving leven, is voor haar belangrijk. Ze wil op dit onderdeel (vernieuwende) vormen van inwonerp participatie ontwikkelen. Als provincie kan ze voorwaarden scheppen om deze beweging te stimuleren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Beleidsparticipatie - Verbinden, dialoog aangaan - Samenwerken/ regionale samenwerkingen en regiodeals. - Uitvoering IBT generiek - Uitvoering Financieel toezicht - Public affairs
OVERIJSEL (25)	<ul style="list-style-type: none"> - Samen bouwen aan Overijssel is het motto van het coalitieakkoord. - Binnen het thema KOB (portefeuille cdK) wordt uitgegaan van: 	<ul style="list-style-type: none"> - Subsidie: die bijdragen aan de KOB. Kan worden aangevraagd door gemeenten, waterschappen, semioverheden, stichtingen/

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Goed openbaar bestuur in Overijssel, (bestuurlijke vraagstukken van gemeenten, regio's en waterschappen/ ontwikkeling beleidsinstrumentarium IBT) ▪ Wendbaar en eigentijds bestuur (Studio Vers Bestuur/ right to challenge/ burgerschap/ kennisontwikkeling en deling), ▪ Effectief eigen bestuur (functioneren eigen provinciaal bestuur). <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestuurlijke inrichting en samenwerking (waaronder de kaartviewers intergemeentelijke samenwerking, IBT en financieel toezicht - samen vormen zij de gemeentecheck); - interbestuurlijk toezicht - financieel toezicht - archieftoezicht - ondermijning - (rijks)taken CdK - participatie (w.o. Vers Bestuur en Overijssel Doet Mee) - Regionale samenwerking (samenwerking met regio's Zwolle, Twente en Stedendriehoek) - Lobby en relatiebeheer <p>Daarnaast is er het platform Samen werkt beter (sinds 2013, en valt onder de eenheid Natuur en Milieu): Samen werkt beter' is een strategisch platform dat zich inzet voor maatschappelijke opgaven, die vragen om afstemming tussen verschillende belangen. Stimuleren voortgang, bewaken samenwerking en commitment in uitvoeringsprocessen en signaleren knelpunten en kansen. Is met 15 organisaties, VNG is er 1 van.</p>	<p>verenigingen met vestiging in Overijssel. (Subsidiëplafond 2021 €0,-; 2022 €50.000,-)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitor/ dataviewer en het actueel houden van de kaartviewers intergemeentelijke samenwerking, IBT en Financieel toezicht - Voeren van gesprekken - Lobby en relatiebeheer
GELDERLAND (51)	<ul style="list-style-type: none"> - Programma Vitaal Openbaar bestuur (4 jaar + budget) dat bestaat uit 1) ondermijning, 2) IBT en 3) sterk bestuur. - Het programma betekent veel werk aan de voorkant. - Bestuurskrachtversterking is in dialoog met gemeenten vanuit maatschappelijke opgaven. Accounthouders bouwen aan een groot netwerk intern en extern. Sterke gemeenten zijn ook nodig voor de realisatie van de provinciale doelstellingen/ maatschappelijke opgaven en belangen. - Gaan actief op pad voor een vitaal openbaar bestuur. Steunen, niet stutten: actieve houding, kunnen in de samenwerking als partner opdrachtgeven voor bijvoorbeeld een raadssessie of hulpvraag. Sleutel: structureel, klankboard en partnerschap. - Vanuit algemene verantwoordelijkheid om gemeenten op de benen te krijgen/ houden. Het gaat om verleiden en optimaliseren. Dit kan ook 	<ul style="list-style-type: none"> - Gelderland academie - Subsidie dmv maatwerkafspraken - Het is een integraal programma. - een bruidschat bij een fusie, voor frictiekosten maar de fusie draagt ook bij een provinciaal project. - Instrumentenkoffer bestuurskracht - Onderhouden relaties (accounthouders) - Dashboard Kwaliteit openbaar bestuur is in ontwikkeling ihkv datagedreven werken, en daarmee samenhangend informatiehuishouding c.q. -uitwisseling

**PROVINCIE
(X-
GEMEENTEN)**

BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

INSTRUMENTEN

- vertaald worden door juist de grotere gemeenten te helpen zodat daarmee ook de kleinere geholpen zijn. (ivm regionale rol). Het accent ligt op het kunnen uitvoeren van de maatschappelijke opgaven.
- Weerbaarheid staat 'functioneel los'.
 - Onderdeel Sterk bestuur bestaat uit 1 programmamanager, 4 accounthouders (die hebben de regio's 'verdeeld') en 2 strategisch beleidsadviseurs.
 - Het is balanceren, en vanuit partnerschap het gesprek voeren.
 - Vanuit cdK ivm burgemeestersgesprekken signalen ook ontvangen.
 - Rol provincie: zijn (passend) partner. Bij subsidie, als gemeente wil kan Bestuurskracht-onderzoek gesubsidieerd worden (meestal 50%, soms meer), dan wel afspraken over resultaat van het traject. Zo kan provincie deelnemen in de begeleidingsgroep. Dit is dan ook een punt van onderhandeling. Gemaakte afspraken worden vastgelegd.
 - Het gaat om maatwerktrajecten, zodoende afspraken met provincie.
 - Gaan voor Gaaf (=visie) heeft als uitgangspunt dat er als 1 overheid gewerkt wordt. Hiermee is de bestuurskracht van onszelf en onze partners integraal onderdeel van de overheidsopgaven en ambities in de volle breedte. (Hebben in PS2020-244 ook aanpak beschreven: is geëvalueerd medio 2021)
 - Via de [Gelderland Academie](#), een gezamenlijk initiatief van de provincie en VNG-Gld, worden bijeenkomsten georganiseerd om het kennispeil bij bestuurders en ambtenaren te verhogen. In de academie zitten ook statenleden. De academie is vraag gestuurd, maar altijd voor meer dan één gemeente, dus breed of regionaal zodat er verbinding ontstaat. Ca. 8-10 bijeenkomsten per maand. Medewerkers academie zijn in dienst van de provincie of de VNG-Gld en werken in een integraal team.
 - Statennotitie 'Sterk bestuur voor de opgaven van morgen' (PS 2018-217)

tussen teams (voornamelijk SB, Kabinet, IBT, extern programma) op orde brengen.

**UTRECHT
(26)**

- Programma Sterk Utrechts Bestuur. Deze bevat een aantal programmalijnen met actiepunten. Het is met name gericht op de verbetering van de samenwerking.
- Programmalijnen:
- Rollen, houding en gemeenschappelijke afspraken
 - Relatie en ontmoeten
 - Versterken kennispositie overheden
 - Doorontwikkelen IBT
 - Overzicht samenwerkingsverbanden

Verder:

- Accounthouders bestuurlijke zaken t.b.v. samenwerking
- Organiseren ontmoetingen (netwerk secretarissen en strategen)
- Inzicht in het account: bestuurlijke ontwikkelen en strategische dossiers + hoe het matcht met de opgaven en belangen provincie en regio.
- Adviseren en agenderen samenwerkingsopgaven
- Werkbezoeken
- Verbinding netwerk en provinciale organisatie

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt aan een visie op Participatie en een leidraad. PS zijn daarbij ook betrokken. - Is er de Nota Strategische samenwerking (voorheen de titel Verbonden Partijen). - Starten onderzoek naar het maatschappelijk onbehagen. Op grond van dat onderzoek zullen ook aanbevelingen voor de provincie Utrecht worden opgesteld. 	<ul style="list-style-type: none"> - Participatie, met een breed aantal tools/ instrumenten.
FLEVOLAND (6)	<ul style="list-style-type: none"> - Onder Kwaliteit openbaar bestuur vallen diverse onderwerpen, zoals: het interbestuurlijk toezicht, het programma bestuurlijke vernieuwing. Maar ook thema's zoals besluitvorming en het verbeteren van dit proces, regionale samenwerking, verbonden partijen en informatievoorziening aan Provinciale Staten. - Het thema "Vertrouwen in de overheid" is een belangrijk item binnen kwaliteit openbaar bestuur. Binnen het IPO is daarvoor aandacht gevraagd. Inmiddels is dit opgenomen in het werkplan. - In 2019 is een bestuursovereenkomst gesloten met de 6 gemeenten. In deze overeenkomst hebben partijen de uitgangspunten en de toezichtkaders vastgelegd voor de wijze waarop provincie en de gemeenten het interbestuurlijk toezicht (IBT) in de provincie vormgeven. - In 2022 wordt gestart met een traject hoe de besluitvorming en het proces kan worden verbeterd. - Voor het handvest informatievoorziening bestaat de wens deze te actualiseren. Er is nog geen planning. - Voor de nota Verbonden partijen (2016) bestaat de wens deze te actualiseren. Er is nog geen planning. - In 2022 wordt het programma 'Bestuurlijke Vernieuwing' uitgewerkt langs drie sporen (startnotitie onlangs in PS vastgesteld): <ul style="list-style-type: none"> A. Concrete voorstellen voor betrokkenheid van PS aan de voorkant van processen; afstemming over welke (beleids)onderwerpen - zoals een nieuw economisch programma - 'voorkantsturing' gewenst is, zodat PS vroegtijdig richting kunnen geven. B. Opgavegericht werken rond maatschappelijke opgaven houdt o.a. in het meer willen benutten van de inbreng van kennis en kunde uit de samenleving om ambities waar te maken en vraagstukken aan te pakken. C. Voorstellen doen om als mede-overheden en gelijkwaardige partners samen op te trekken (als één overheid) en gezamenlijke belangenafwegingen te maken. De mogelijkheden voor het nemen van gezamenlijke besluiten verkennen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuursovereenkomst 2019, - Nota verbonden partijen, - Programma bestuurlijke vernieuwing, - handvest informatievoorziening

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
	<ul style="list-style-type: none"> - Regionale samenwerking: Vanuit de gedachte om als één overheid op te trekken wordt gewerkt aan een, op basis van het manifest 'Wij zijn Flevoland!', samenwerkingsagenda van Rijk en Regio. - Er wordt gestreefd naar het intensiveren van de samenwerking tussen de overheden in de regio. Er wordt daarvoor gewerkt aan een structurele vormgeving. Ze ontmoeten elkaar regelmatig, bijvoorbeeld in regionale conferenties en (thematische) portefeuillehoudersoverleggen en richten ons daarbij op regionale en bovenlokale en boven regionale opgaven. 	
NOORD- HOLLAND (44)	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgangspunt is dat gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de eigen bestuurskracht. Het takenpakket van gemeenten is de laatste jaren sterk uitgebreid. De meeste gemeenten zijn goed in staat om deze taken zelfstandig of in regionaal verband uit te voeren. - Beleidskader bestuurskrachtige regio's. Dit beleidskader geeft aan hoe de provincie omgaat met de mogelijkheden van de Wet arhi, waaronder herindelingen. Soms is een gemeentelijke herindeling wenselijk om voldoende bestuurlijke en ambtelijke slagkracht te ontwikkelen. Deze afweging moet zoveel mogelijk door gemeenten zelf worden gemaakt. - Bij het beleidskader is een uitvoeringsregeling. Deze loopt tot 1 januari 2023, maar is bij de kaderbrief 2021 op €0,- gezet. - Voeren gesprekken met gemeenten en de minister van BZK indien de bestuurskracht en de democratische legitimiteit in gevaar komen. - Ten aanzien van gemeente-overstijgende of vraagstukken met een regionaal karakter werken de gemeenten en de provincie regionaal of gebiedsgericht samen. - De provincie ondersteunt regionale en gebiedsgerichte samenwerking. Het regiomanagement speelt daarin een verbindende rol. Er zijn 8 regiomanagers. Er wordt gestreefd naar regionale samenwerkingsagenda's. - Ook de rijksorgaan taken van cdK dragen bij aan de bevordering van het openbaar bestuur. - Er is een beleidsnota interbestuurlijk toezicht 2022 – 2025. Deze nota gaat over het generieke toezicht en het specifieke financiële toezicht van de provincie Noord-Holland op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen. - Er zijn middelen bij het coalitieakkoord beschikbaar gesteld tegen alle vormen van ondermijning. - Inzet middelen voor onderzoeken en bijeenkomsten, zoals het onderzoek naar 'bestuurlijk ecosystemen NHN' en de 'roadshow bestuurlijke kwaliteit' i.s.m. het Rijk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuurlijke overleggen - Uitvoeringsregeling bestuurskracht (structureel €0,-, incidenteel 2022 €150.000) - Inzet van het regiomanagement voor de relatie provincie en gemeenten en andere omgevingspartners en het gezamenlijk opstellen van regionale samenwerkingsagenda's. - Kennisdeling - Inzet van de middelen vanuit IBT - Inzet lobby richting Rijk - Hulp op sectoraal inhoudelijke dossiers (bijvoorbeeld uitvoeringsregeling voor capaciteit)

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
ZUID- HOLLAND (52)	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 is een verkenning gedaan naar sterke gemeenten, sterke regio's ten behoeve van de kwaliteit van het openbaar bestuur en welke rol de gemeenten van de provincie op dit punt graag zien. - Het programma Beter Bestuur dient als kapstok voor de visie van Zuid-Holland op de kwaliteit van het openbaar bestuur. Hieronder vallen verschillende onderwerpen en helpt om de relatie te leggen tussen inzet op ondermijning, richting raadsleden, bestuurskracht en regionale samenwerking etc. Ook al is de uitvoering belegd bij verschillende afdelingen (IBT/Kabinet/bestuurlijke zaken/Communicatie/Omgevingswet). In Beter Bestuur is bepaald wat de provincie goed openbaar bestuur vindt. Hoe ziet dat eruit? Samen met gemeenten en waterschappen is die vraag beantwoord. - Er wordt niet meer gesproken van bestuurskracht, dat is een verouderde term die continue met herindeling wordt geassocieerd. Er wordt gesproken van samenwerking met name op regionaal niveau, en van versterking kwaliteit openbaar bestuur. - Er is een team Bestuurlijke Zaken en dit omvat 7 accounthouders die ieder een regio onder de hoede hebben. Zij zijn aanspreekpunt voor gemeentesecretarissen, strategen, bestuurders etc. Zij zijn aanspreekpunten voor alles wat bestuurszaken aangaat. Coördineren ook als er een ambtsbezoek wordt gehouden. Doen ook de herindelingen mocht daar sprake van zijn. Onlangs zijn ze gestart om in duo's te werken per regio. 1 eerste aanspreekpunt en een andere accounthouder van een andere regio als achtervang. Accounthouders voeren ook acties uit voor het programma, en individuele teamleden zijn gespecialiseerd in bijvoorbeeld Arhi of Wgr. En 2 strategen o.m. voor IPO-zaken en programma Beter Bestuur, 1 bureauhoofd en 2 beleidsondersteuners. (ca. 12 medewerkers) - Het team valt onder de afdeling bestuur, waarbinnen nog een aantal teams zitten: Financieel Toezicht / IBT / Archief/ Kabinet / GS-ondersteuning / Europa & Internationaal / Wob & Bibob - Er worden geen bestuurskrachtonderzoeken gedaan omdat alles zit op de samenwerking, maar er is zijn wel gestart met de verkenning naar een spiegel nieuwe stijl. - Aan het begin van de collegeperiode is een programma (Beter bestuur) vastgesteld, waar met enige regelmaat over aan PS wordt gerapporteerd. - Subsidie is gericht op intergemeentelijke samenwerking etc (bijv. regionale bijeenkomsten), niet op individuele BK-onderzoeken. - Regioaccounts zijn gericht op gebiedsgericht werken. <p>Rol: partner voor gemeenten en waterschappen. gemeentesecretarissen en strategen moeten weten dat ze altijd bij de regio-accounthouders en team Bestuurlijke Zaken terecht kunnen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zetten regioaccounthouders in - Helpen gemeenten via kennisdelen, bijeenkomsten met hoogleraren of voorbeelden van gemeenten, onderzoeken, provinciedeals, trainingen en leergangen: vanuit programma . - Goede relatie met VNG-ZH en Waterschappen, onder meer gezamenlijke congressen en bijeenkomsten. - Manifest, opmaat tot bestuurlijke agenda's tussen effectief en presterend in programma (realiseren opgaven) . Om regionaal samen te werken. 2020. - Subsidieregeling intergemeentelijke samenwerking - Gezamenlijke opdrachtverlening bij trajecten met gemeenschappelijk doel - Zuid-Holland Academie in de maak - Lobby richting Rijk voor versterking financiële positie en beleidsvrijheid decentrale overheden. - Subsidieregeling regionale/lokale journalistiek - Bijdragen aan visie/koers/lobby IPO & BAC KOB

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
NOORD- BRABANT (56)	<ul style="list-style-type: none"> - Er wordt gewerkt aan het opstellen van een Beleidskader Toekomstbestendig bestuur, met de thema's (afgezet tegen de provinciale rol): <ul style="list-style-type: none"> o bestuurskrachtig Brabant, o interbestuurlijk toezicht, o participatiebeleid o bestuurlijke weerbaarheid en integriteit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bestuurlijke gesprekken - Inzet IBT
ZEELAND (13)	<ul style="list-style-type: none"> - Samen verschil maken, Netwerksturing. - Er is een Overleg van Zeeuwse overheden (OZO). Het doel ervan is samenwerking tussen de Zeeuwse overheden, versterking van de bestuurskracht van de Zeeuwse overheden en proflering naar Den Haag en Brussel (permanente lobby). Inmiddels is het OZO geëvalueerd en zijn er verbeterpunten benoemd. De komende jaren zullen in het teken staan van de uitvoering van die verbeterpunten. De eerste stap die nu gezet wordt is de bedrijfsmatige kant van het Regiobureau dat het OZO ondersteunt op een toekomstbestendige wijze in te regelen. - Er is een regiobureau dat zorgt voor het opstellen van een gezamenlijke agenda, waarvoor het Interbestuurlijk Programma het vertrekpunt is. - De ingezette lijnen rond de opvolging van het advies #Hoedan, over Zeeuwse samenwerking, en het streven naar regionale afspraken met (samenwerkende) gemeenten zetten we door. Er worden regionale afspraken met (samenwerkende) gemeenten gemaakt. - Doen modernisering toezicht, Agenda Toekomst Toezicht. Onderzoeken samen met de gemeenten hoe meer toegevoegde waarde kan worden gegeven aan het toezicht, zowel verticaal vanuit de provincie, als horizontaal via de controlerende rol van de gemeenteraad - Ook is er grote aandacht voor de uitvoeringskracht binnen Zeeland. Vanuit Provincie wordt in samenwerking met gemeenten opgavegericht gekeken naar de benodigde uitvoeringskracht en op welke wijze dit te organiseren (rol in de ruimte). Het komende jaar wordt ook gewerkt aan de vertaling van de regiovisies naar concrete werkplannen/ agenda's. Daarin staat uitvoeringskracht ook centraal. De Provincie ondersteunt de gemeenten hier desgevraagd bij. - Voortzetting van de samenwerking en kennisuitwisseling Fryslân – Zeeland; bezien of een regionaal bestuurlijk experiment mogelijk en wenselijk is (Ontheffing aan raadslid ex artikel 15 Gemeentewet). - 	<ul style="list-style-type: none"> - Gemeenten ondersteunen in uitvoeren Regiovisies en versterking intergemeentelijke samenwerking - Doorontwikkeling en uitvoering aanbevelingen OZO op het gebied van strategiebepaling, sturing, lobby en de betrokkenheid van de volksvertegenwoordigers - Doorontwikkeling van de grens governance Vlaanderen – Nederland voor o.a. oplossen van grensknelpunten - Aanpak van ondermijning en uitvoering Wet Bibob - Versterken van de lobby in Den Haag en Brussel gezamenlijk met de Zeeuwse gemeenten in OZO verband - Organiseren van bestuurlijke relatie evenementen in functie van het versterken van het relatiebeheer en het realiseren van de Zeeuwse ambities, - Op grond van de Wet open overheid en de wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur worden bestuur en politiek van Zeeland nog toegankelijker en transparanter voor de burgers van Zeeland. - Financieel toezicht - IBT generiek - Opclassificatie gemeenten (Sluis en Noord-Beveland) -

PROVINCIE (X- GEMEENTEN)	BELEID KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR	INSTRUMENTEN
LIMBURG (31)	<p>Willen vernieuwend verbinden. (Voornamelijk gaat het over de provincie zelf)</p> <p>Vervullen de toezichhoudende taken met het oog op de kwaliteit van het lokaal bestuur.</p> <p>Gemeentelijke herindelingen worden gesteund als alle betrokken gemeenten daarover een positief besluit hebben genomen en als voldaan wordt aan de criteria van het Rijksbeleidskader gemeentelijke herindeling.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zijn bereid om gemeenten ondersteuning te bieden en te faciliteren bij initiatieven tot (onderzoek van) versterking van de bestuurskracht. - Streven naar regionaal maatwerk - Regionale (investeringsagenda) met de regio.

Bijlage 2

Inventarisatie bestaand instrumentarium Kwaliteit
Openbaar Bestuur Noord-Holland

Inventarisatie bestaand instrumentarium Kwaliteit Openbaar Bestuur Noord-Holland

De provincie Noord-Holland volgt de filosofie dat de gemeenten in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen bestuurskracht. Daarnaast heeft de provincie, met het oog op de kwaliteit van het openbaar bestuur, daartoe een aantal verschillende rollen en bijhorende instrumenten. Hieronder volgt een weergave van de huidige instrumenten gegroepeerd naar de provinciale rol die daarbij hoort.

Provinciale rollen kwaliteit openbaar bestuur

1. Toezichthouder
2. Kennisontwikkelaar en kennisdeler
3. Facilitator versterking van gemeenten en regio's
4. Borgen van de politiek bestuurlijke stabiliteit

Er zijn diverse mogelijkheden om invulling te geven aan de rollen. In vergelijking met de andere provincies pakt de provincie Noord-Holland de verschillende rollen met name sectoraal op in de uitvoering van haar taken ten aanzien van het openbaar bestuur.

Daarnaast verschilt de inzet per provincie per rol en de inzet van instrumenten. Een aantal provincies verkiest een rol die gericht is op het uitvoeren van de basistaken, zoals het interbestuurlijk toezicht en de taken als Rijksorgaan, aangevuld met de opstelling 'samen één overheid'. De andere kant van het spectrum kent een proactieve rol aanname. Kenmerken zijn diverse soorten provinciale initiatieven, zoals het vroegtijdig actief betrokken zijn bij gemeentelijke processen, het maken van maatwerkafspraken bij de inzet van subsidie en het organiseren van een kennisacademie. Als er een schaal zou bestaan dan zou door de oogblijven heen bezien Noord-Holland in het midden uitkomen.

Huidige instrumenten

De inventarisatie van de huidige instrumenten kan helpen te bepalen welke rol de provincie wil innemen bij de borging van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Hieronder staan de zowel formele als informele instrumenten per provinciale rol benoemd. In hoeverre de instrumenten (kunnen) worden ingezet is verschillend - per gemeente, per regio en per medewerker. Daarnaast betekent het niet dat altijd alle instrumenten ingezet worden (denk aan een provinciale arhi-procedure). Waar mogelijk zijn voorbeelden benoemd om te verduidelijken waar het instrument van toepassing is. De voorbeelden zijn niet uitputtend. Wanneer een duidelijke rol of verantwoordelijkheid ligt bij Gedeputeerde Staten of vanuit de Rijkstaken van de CdK, dan is dat aangegeven. Informele instrumenten kunnen ook alleen op ambtelijk niveau worden toegepast.

1. Vanuit de toezichhoudende rol

GS houden toezicht op financiën van gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. GS maken een afweging en besluiten tot repressief of preventief toezicht.

GS houden generiek toezicht op huisvesting van verblijfsgerechtigden, informatie- en archiefbeheer en op omgevingsrecht.

GS houden incidentgericht en thematisch toezicht.

- Bijvoorbeeld op het illegaal gebruik van recreatieparken, het gebruik van roestvast staal in zwembaden, de brandveiligheid in zorginstellingen en het illegaal gebruik van agrarische opstallen.

GS en ambtenaren werken aan vernieuwing van het interbestuurlijk en financieel toezicht, zodat het toezicht zo effectief mogelijk is en passend is bij een gezamenlijke aanpak van maatschappelijke opgaven.

- De provincies maken met gemeenten en het Rijk afspraken in de Agenda Toekomst van het Toezicht (2020).

GS treedt op als conflictbemiddelaar of gesprekspartner richting college en/of raad

- Bijvoorbeeld bij geschilbeslechting van een Wgr-constructie of voorafgaand aan een preventief oordeel op de (meerjaren-)begroting o.b.v. de gemeentewet.

2. Inzet voor kennisuitwisseling

GS of ambtenaren organiseren kennisbijeenkomsten, zoals:

- voor de beroepsgroep van griffiers en burgemeesters
- voor poortwachters van ondermijning zoals notarissen i.s.m. het RIEC
- over weerbaarheid, integriteit en ondermijning voor nieuwe raadsleden i.s.m. het RIEC

Gedeputeerde Staten onderhouden contact met gemeenten (via werkbezoeken, regiobezoeken of een bezoek vanuit de portefeuille van één gedeputeerde).

Ambtelijk onderhouden we een netwerk met BZK, provincies en het interprovinciaal overleg.

- O.a. het vakberaad gemeentefinanciën, landelijk netwerk KLB (kwaliteit lokaal bestuur) en de bestuurlijke afstemmingscommissie Kwaliteit Openbaar Bestuur (BAC KOB).

Ambtelijk geven we technische presentaties aan raadsleden over de rol van de provincie in het financieel toezicht, bij gemeentelijke herindelingen en versterking van bestuurskracht.

GS organiseren na de gemeenteraadsverkiezingen een bijeenkomst voor nieuwe raadsleden om kennis te maken met Statenleden en te spreken over de provinciale taken en de raakvlakken op verschillende (regionale) opgaven.

GS en ambtenaren wisselen kennis uit tussen:

- gemeenteambtenaren en provinciale ambtenaren
- bestuurders
 - Bijv. op het gebied van financieel toezicht voor wethouders financiën.

GS laten thematische onderzoeken uitvoeren, zoals:

- het Bestuurlijke regionale ecosysteem in Noord-Holland Noord (2021)

GS verstrekken informatie over bestuurlijke ontwikkelingen via onze provinciale website, zoals:

- De historie en huidige ontwikkelingen van de regionale bestuurskracht
- De interbestuurlijke toezicht rapporten

3. Voor het versterken van gemeenten en regio's

GS versterken de bestuurskracht en de uitvoeringskracht onder meer met subsidieregelingen:

- voor tijdelijke inhuur voor de versnelling woningbouw van gemeenten in NH.
- voor financiële ondersteuning voor gemeenten bij de uitvoering van stimulerend energietoezicht bij bedrijven met een wettelijke energiebesparingsplicht.
- voor ontwikkeling van de (regionale) bestuurskracht met de uitvoeringsregeling Versterken Bestuurskracht (vervallen per 1 januari 2023) voor:
 - bestuurskrachtonderzoeken voor zowel gemeenten als regio's
 - onderzoeken naar de gewenste vorm of samenwerkingspartner in verband met gemeentelijke herindeling of samenwerking
 - het opstellen van regionale samenwerkingsagenda's
 - het opstellen van een regionale visie op de toekomstige bestuurlijke organisatie
 - het organiseren van regionale raadsledenbijeenkomsten

GS versterken de weerbaarheid van gemeenten tegen ondermijning:

- We versterken de informatiepositie van gemeenten bijvoorbeeld om ongewenste activiteiten zoals ondermijnende criminaliteit, die op sommige vakantieparken dreigt, eerder te signaleren.
- We stellen samen met gemeenten weerbaarheidsscans op (Quickscan gemeentelijke weerbaarheid)
- We hebben subsidie verleend voor het ontwikkelen van een tool om spookbewoning te kunnen signaleren.
- We hebben subsidie verleend voor het ontwikkelen van een vastgoedscan voor het ontsluiten van gemeentelijke informatie om risico's op vastgoedspeculatie en -exploitatie te kunnen herkennen.
- We hebben subsidie verleend voor het opstarten van een Bestuurlijk Interventie team in de Gooi- en Vechtstreek om de bestuurlijke uitvoeringskracht te versterken.
- We hebben subsidie verleend voor de aansluiting van alle gemeenten op Meld Misdaad Anoniem.
- We hebben een subsidieregeling voor het uitvoeren van bestuurlijke weerbaarheidsscans.

GS adviseren over het verbeteren van de bedrijfsvoering

- Bijv. over de bedrijfsvoering als onderdeel van een samenwerking of een gebiedsagenda
- Bijv. over randvoorwaarden voor de inrichting van ambtelijke fusies (Bijv. organisatiestructuur, verdeelsleutel of stemverhouding)

Ambtelijk monitoren we de bestuurlijke ontwikkelingen in onze gemeenten en regio's:

- We herkennen lichte en zware signalen die mogelijk duiden op bestuurskrachtproblemen

GS faciliteren een bestuurlijke fusie op initiatief van gemeenten.

- We doen onderzoek naar herindelingsopties

- We adviseren over het herindelingsproces
- We maken herindelingscans over de financiële gevolgen van een herindeling

GS/PS besluiten tot een bestuurlijke fusie op initiatief van de provincie

- In het kader van de wet Algemene regels herindeling, artikel 8 procedure: open overleg, herindelingsontwerp en het herindelingsadvies.

Mede op basis van de situatieschets bepalen GS welke rol ze nemen in processen van bestuurskrachtversterking (tabel).

GS adviseren over een overdracht of uitbesteding van taken en bevoegdheden tussen gemeenten (bestuurlijke constructen).

- Wij adviseren bijvoorbeeld over de randvoorwaarden van centrumregelingen of samenwerking op taken.

Ambtelijk dragen we bij aan versterking van de regionale samenwerking via het regiomanagement.

- We investeren in en onderhouden het netwerk in de regio met onze omgevingspartners en brengen het belang van regionale samenwerking onder de aandacht
- We stellen samen met regio's waar dat nuttig en gewenst is een regionale integrale samenwerkingsagenda op
- We organiseren ontmoetingen tussen provincie en regio's voor uitvoering van gemeentelijke en provinciale taken
- We verbinden partners in de regio met de provinciale organisatie
- We adviseren over regionale ontwikkelingen, lokale en regionale belangen en bestuurlijke context

GS en ambtenaren adviseren op het gebied van regionale samenwerking en positionering

- Bijvoorbeeld over gemeenschappelijke regelingen (wgr) en regiobureaus

GS stimuleren en faciliteren om samenwerkingsverbanden te versterken en door te ontwikkelen

- Regionale samenwerking als instrument in relatie tot democratische legitimiteit en bestuurlijke drukte heeft onze bijzondere aandacht
- Bijvoorbeeld samenwerkingsagenda's, regionale visies en onderzoeken (zoals het BRE in NHN en het Pact Westfriesland 7.1)

GS dragen samen met gemeenten en het Rijk bij aan regiodeals.

GS nemen deel en dragen bij aan samenwerkingsverbanden

- O.a. in het integraal Bestuurlijk Afstemmingsoverleg NHN, de Metropool Regio Amsterdam en de samenwerking in de Wadden.

GS zetten zich in voor bestuurlijke lobby richting Rijk, Tweede en/of Eerste Kamer.

4. Voor het borgen van politiek bestuurlijke stabiliteit

GS versterken de bestuurscultuur en de onderlinge verhoudingen tussen raad, college en ambtelijke organisatie

- Bijv. een waarnemend burgemeester of extern adviseur onderzoekt in afstemming met de cdK de bestuurscultuur en biedt handvatten voor verbetering

De cdK draagt vanuit zijn rol als Rijksorgaan bij aan versterking van de politiek bestuurlijke stabiliteit door:

- Het begeleiden van het proces van- en advisering bij (her)benoeming en ontslag van burgemeesters
- Het aanstellen van een waarnemend burgemeester en/of verkenner
- Ambtsbezoeken af te leggen
- Te adviseren en te bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente waar de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is; in het uiterste geval een integriteitsonderzoek instellen
- Toezicht te houden op bestuurlijke samenwerking in veiligheidsregio's.
- Informele netwerkmomenten te organiseren
- Als klankbord te fungeren voor burgemeesters

GS verlenen gemeenten een tijdelijke opclassificatie (tijdelijk een hogere bezoldiging voor het college dan op basis van het aantal inwoners zou zijn).

- Opclassificatie is bijvoorbeeld tijdelijk ingezet in Zandvoort en structureel in Texel.